

Årsberetning 2015

Lillomarkas Venner

Vinterstemning ved Stokkvann. Foto: Frode O. Hansen

Vedtatt på styremøtet 17.02.2016

Medlemmer

Ved årsskiftet hadde Lillomarkas Venner 363 betalende medlemmer (pensjonister, enkeltmedlemmer, studenter, familier), mot 302 ved utgangen av 2014. Dette er en økning på ca. 22 %, noe styret er meget fornøyd med. Potensialet vårt er likevel mye større. Det er f.eks. 37 som betalte i 2014, men som ikke betalte i 2015 og 18 som betalte i 2013, men ikke i 2014 eller 2015. Vi tror det er sannsynlig at en del av disse har glemt å betale kontingenten. I tillegg hadde vi 14 foreninger/borettslag som medlemmer.

Styret har planer om en litt mer offensiv verving i 2016, bl.a. ved å gjennomføre vervekampanjer på utfartssteder. Vi ønsker å få hjelp fra medlemmene til vervingen. Skriv til post@lillomarkasvenner.no hvis du ønsker å hjelpe til.

Styremedlemmer og tillitsvalgte

Etter valg på årsmøtet 18.03.2015 har styret bestått av:

Styreleder: Frode O. Hansen

Kasserer: Bente Økland

Sekretær: Elin Langsholt

Styremedlemmer: Tore Faller, Unni Pedersen, Bjørn Einar Sakseid, Heidi Trøen og Grethe Østli

Varamedlemmer: Rolf Norum, Bård Tveter, Anne M. Baardvik, Tiina Maria Kaltiainen

Anne M. Baardvik flyttet og gikk ut av styret i løpet av året.

Revisor: Bjørg Løvliden, vara: Britt Lindhart

Valgkomitee: Arvid Nordli og Terje Marstein. Valgkomiteen ble supplert med Erik Grønnvold i løpet av året

Styremøter

Det har vært avholdt 9 styremøter i 2015. Styremøtene har vært holdt hjemme hos styremedlemmer.

Årsmøtet

Årsmøtet ble avholdt 18. mars, og referatet finnes her:

http://www.lillomarkasvenner.no/lillomar/Referat_fra_arsmotet_2015.pdf .

Det ble gjort noen mindre endringer i vedtektene. Vedtektene kan leses her:

http://www.lillomarkasvenner.no/dokumenter/vedtekter_20150318.pdf .

Temaet for foredraget etter årsmøtet, som ble holdt av Håvard Pedersen, var uteliggerne som holdt til i Lillomarka etter krigen, til hyttene ble brent på 60-tallet. Helene Sommers film om uteliggerhytta i Grefsenåsen ble vist. Filmen ligger nå tilgjengelig for alle, se den her:

<https://www.youtube.com/watch?v=0LWpJcBwU1Y&feature=youtu.be> .

Medlemsmøte 12. november

Tema: Betydningen av vår nære natur.

I underkant av 30 deltok på møtet.

Sigmund Hågvar, professor i natur- og miljøvern, innledet om naturopplevelsens kvaliteter, med vekt på opplevelser i naturen generelt, med størst vektlegging av helhetsopplevelsene. Deretter fortalte Lillomarkas Venners leder, Frode O. Hansen mer konkret om Lillomarkas betydning (nærmarka) med mange eksempler på konkrete saker. Aktivitet i salen ga meningsutveksling og oppklaringer.

En liten oppsummering av møtet ligger her:

http://www.lillomarkasvenner.no/lillomar/20151112_Oppsummering_medlemsmotet.pdf .

Økonomiske tilskudd

I år, som i fjor, søker vi økonomisk støtte hos Bymiljøetaten fra potten som deles ut til friluftsliv- og naturvernorganisasjoner. Vi søkte i år om til sammen kr 58 000, hvorav 40 000 var tiltenkt generell driftstøtte og resten til å finansiere turer (kart, annonser og guider). Vi fikk innvilget totalt kr 40 000, kr 30 000 til drift og kr 10 000 til turprosjekter med fokus på dyre- og planteliv, natur- og kulturminner og geologi. Styret har søkt om et tilsvarende tilskudd i 2016.

Vi søkte i tillegg midler til skjøtsel av Hestejordene fra Grorud bydel. Årets utgifter på kr 4552 ble dekket.

Saker behandlet i 2015

Vern av Lillomarka naturreservat (ca. 3 km²)

Klima- og miljødepartementet (KLD) kunngjorde 23. mars vern av 9 naturreservater i Osloområdet. Ett av disse er et flott naturområde på 3195 mål i hjertet av Lillomarka. Det er et fantastisk og variert område, bl.a. med trolsk og opplevelsesrik naturskog, svært mye brukt til friluftsliv. Området strekker seg fra Revlikollen – Slengfehøgda og Store Gryta i sør, opp langs Grytedalen, inkludert områdene ved Griseputten, opp til Granberget og områder rundt Nordre Langevann i nord. Lillomarkas venner er svært tilfreds med at dette området endelig er vernet. KLD skrev bl.a. på sine sider:

”Vernet sikrer viktig natur, samtidig som hensyn til idrett og friluftsliv ivaretas. For å sikre fortsatt aktiv bruk av områdene åpner vernebestemmelsene for at idrett og friluftsliv, for eksempel orientering og skirenn, kan gjennomføres uten krav til søknad.”

Ravnkollen

Den iherdige motstanden mot utbyggingsplanene på Ravnkollen har virket! Dette ble klart da Ravnkollensaken, bare noen dager før kommunevalget i september 2015, i realiteten ble lagt død. Media kunne da melde om at Arbeiderpartiet hadde snudd fra ja til nei i spørsmålet om boligbygging i Lillomarka, på Ravnkollen. Derved ble Høyre i byråd sittende igjen alene uten støtte, og saken ble trukket.

Men om Ravnkollen er reddet for godt er usikkert. Vi vet at sterke krefter fortsatt vil bygge der. Fra Arbeiderpartiets side ble det sagt at de ikke kan garantere noe ut over inneværende bystyreperiode. Det kan tyde på at Arbeiderpartiets nye vedtak ikke er uttrykk for en prinsipiell holdning mot boligbygging i Marka.

Ravnkollen, som ligger i Marka, er klassifisert som naturtype B og grenser til naturtype A. Det burde ha vært tilstrekkelig til å gi Ravnkollen et ekstra godt vern, og til at forslaget aldri burde ha vært fremmet. Kampen om Ravnkollen viser at presset mot Markagrensa er massiv.

Kommuneplanens forslag om "aktivitetssoner"

Vi mener at kommuneplanens forslag om "aktivitetssoner" er i strid med markaloven, da intensjonen med forslaget er å legge til rette for å bygge anlegg for idrett og "urbane aktiviteter", og tekniske bygg i marka, av en art som er uforenlig med markalovens formål. Opprinnelig forslag omfattet et bredt belte av markas randsone, og dekket totalt hele 27 km². I revidert forslag til kommuneplan er "aktivitetssonene" redusert noe, men omfatter fortsatt en stor del av befolkningens viktige natur- og rekreasjonsområder nærmest bebyggelsen.

Dette er den delen av marka som er mest brukt i det daglige, nettopp p.g.a. nærheten til boområdene, og er en viktig kvalitet for en stor del av Oslos befolkning, og en viktig helsefaktor for hver enkelt og for samfunnet. Byrådets prioritering av anlegg for særinteresser på bekostning av allmennhetens tilgang til naturen oppleves derfor som provoserende. Sonene begrunnes med at dette vil øke bruken av marka. Det er vanskelig å forstå dette argumentet, da bl.a. kommunens egen

brugerundersøkelse fra 2011 dokumenterer at 86 % av oss allerede er markabrukere, og at hovedgrunnen til at vi bruker marka er for å gå på tur, nyte naturen og koble av i fredelige omgivelser.

Lillomarkas Venner mener at den massive fortettingen som kommuneplanen legger opp til i store deler av byggesonen rundt Lillomarka må gjøre plass til grøntområder og urbane idrettsanlegg i boligområdene der folk bor, og ikke rasere 100-meterskogene i randen av marka. Vi støtter kommunens gjeldende retningslinjer for markaforvaltningen, som blant annet sier at "det tradisjonelle friluftslivet i nær kontakt med naturen skal søkes tilgodesett i det meste av nærområdene", og "større inngrep til fordel for idrett og friluftsliv skal søkes konsentrert i et mindre antall områder langs markagrensa".

Aktivitetssonene ble et hett tema i media i løpet av sommeren og høsten. Lillomarkas Venner var aktivt med i debatten, se f.eks. <http://www.dagsavisen.no/old-oslo/br%C3%A5k-om-fred-og-ro-1.377652>. En stor underskriftskampanje mot aktivitetssonene ble satt i gang, og Lillomarkas Venner deltok på nett og i felt. 5605 underskrifter ble overlevert Samferdsels- og miljøkomiteen i september. Av de politiske partiene var det etter hvert bare byrådspartiene og FrP som var for aktivitetssonene. Men det var nok til at kommuneplanen 23. september ble vedtatt med aktivitetssoner. Etter all turbulensen rundt saken modererte alle byrådspartiene seg under valgkampen. Nå het det seg at kun mindre inngrep skulle kunne tillates i aktivitetssonene. Disse utsagnene var ikke juridisk bindende, og ga ingen garantier for hva som kunne skje av inngrep på sikt. Valget førte, som kjent, til et skifte av byråd. I byrådserklæringen fra det nye byrådet står det spesifikt at byrådet vil fjerne aktivitetssonene fra kommuneplanen. Vi forventer at det skjer ved neste rullering av kommuneplanen.

Anleggsvirksomheten og naturødeleggelser på Linderudkollen

Styret har ikke hatt innsyn i detaljreguleringen av dette skianlegget, og det er først i forbindelse med gjennomføringen at konsekvensene har kommet til syne. Hogsten er svært omfattende, koller er blitt gjennomsprenget og myrområder er drenert. Det er lagt vannrør langs traseene til distribuert snøproduksjon slik at det skal bli enklere å legge kunstig snø.

Styret reagerte på forsommeren overfor byrådet og bystyrepolitikerne ved å sende bilder av ødeleggelser, med krav om at noe liknende overhodet ikke kan aksepteres i traseene i skogsområdene i tilknytning til Lillomarka arena. Lillomarkas Venner deltok i sin tid aktivt i planprosessene, i møter og i høringsrundene. Vi aksepterte den endelige reguleringsplanen, som kun omtalte en sentralisert snøproduksjon, ingenting om anlegg for distribuert snøproduksjon.

Det er blitt gjort undersøkelser rundt behandlingen i etterkant av godkjenningen i Bystyret og Miljøverndepartementets stadfestelse. Det viser seg at Bymiljøetaten ønsket å endre snøproduksjonen fra sentralt til distribuert anlegg, noe som ble godtatt av Plan- og bygningsetaten, men uten at noen utenforstående fikk innsyn eller medinnflytelse i disse planene. Det må ha vært innlysende at en slik planendring ville innebære langt mer omfattende naturinngrep enn den godkjente reguleringsplanen. Vi mener at planendringene derfor, og i henhold til både markaloven og retningslinjer for behandling av anleggssaker i Oslo kommune, skulle ha blitt sendt ut på høring hos relevante interessenter, bl.a. Lillomarkas Venner. Her skulle det ha vært utredet fordeler og ulemper ved de to alternativene (sentral og distribuert snøproduksjon).

Resultatet av planendringen har vi sett så alt for tydelig, i form av mye større natur-/terrenginngrep enn den opprinnelige planen skulle tilsi. Denne problemstillingen er av prinsipiell betydning for hva som skjer med Marka. Styret er bekymret for om vi kan risikere liknende "snarveier" i kommende prosjekter i Lillomarka, eksempelvis Lillomarka arena og helårstrasé mellom Lilloseter og Burås. Vi forventer at det blir ryddet opp, slik at prosjektene følger de vedtatte reguleringsplanene, som er utformet gjennom demokratisk medvirkning.

Forslag om landskapsvernområde Lillomarka

I september la Lillomarkas Venner og Naturvernforbundet i Oslo og Akershus fram forslaget om landskapsvernområde i deler Lillomarka. Formålet med vernet er å bevare et rikt natur- og kulturlandskap i de sentrale delene av det mye brukte friluftslivsområdet Lillomarka, med store natur-, kultur- og opplevelsesverdier, og med mange spor etter tidligere tiders bruk av marka. Vi ønsker et sterkere vern enn det markaloven gir, og et slikt vern vil medføre at det ikke lenger kan drives industriskogbruk med flathogst og planting av tett, ensaldret skog. Av hensyn til friluftsliv og naturopplevelser ønsker vi å reetablere, bevare og utvikle et lysåpent, flersjiktet skogbilde med mange gamle trær. Området omfatter 3 naturreservater, en rekke nøkkelbiotoper/naturtyper og gammelskoger/eventyrskoger, som bevares etter egne retningslinjer. Natur, skog og kulturminner kan skjøttes for å sikre verneformålet. Idretts- og friluftaktiviteter ønskes videreført.

Det foreslås ikke nye restriksjoner på friluftsliv- og idrettsaktiviteter, og det foreslås en samlet plan for stier og løyper, som ivaretar den viktige funksjonen disse har for friluftsliv og idrett. Vi ønsker å sikre naturen, mulighetene for naturopplevelse og det tradisjonelle friluftslivet som krever lite tilrettelegging i sentrale deler av Lillomarka. Store idrettsanlegg med egne reguleringsplaner (Linderudkollen, Grefsenkleiva/Trollvannskleiva og Lillomarka arena) er holdt utenfor verneforslaget. Det er viktig å understreke at et landskapsvern er den aller mildeste verneformen etter naturmangfoldsloven.

Landskapsverneforslaget har så langt fått en litt nølende mottakelse hos Fylkesmannen, som i sitt svar bl.a. skriver: "...det foreligger per i dag ikke mandat til å kunne påbegynne en verneprosess for vern av Lillomarka som landskapsvernområde." Styret tar nå sikte på å få Oslo kommune med på laget. Byrådserklæringen, med sine ønsker om bedre vern av et større område i Lillomarka, blir god å ta med seg i det videre arbeidet.

Lenke til hele forslaget: http://www.lillomarkasvenner.no/Lillomarka_LVO/Forslag_LVO_endelig.pdf

Se avgrensningen her: http://www.lillomarkasvenner.no/Lillomarka_LVO/presentasjon2.pdf

Les oppslaget i Dagsavisen 22.9.2015: <http://www.dagsavisen.no/oslo/vil-verne-i-marka-1.399757>

Varingen 20.11.2015:

http://www.lillomarkasvenner.no/uttalelser/20151120_Varingen_LVO_Kaffebålskog_Frode_og_Gjer_mund_1.pdf

Huken: høring om videre drift, støyplager, trafikkplager, sikringsplan med mer

Som kjent ble det inngått en forlikavtale mellom Oslo kommune og bostyret til Oslo Vei AS 17. desember 2014, som bl.a. går ut på at virksomheten skal opphøre 31.12.2018, dvs. fire år senere enn Byrådet proklamerte høsten 2012. Forliket forklarer de store mengdene fyllmasser som blir kjørt inn i bruddet. Det kalles "... sikring av bruddet med tilførsel av egnede rene masser". Sikring av bruddkantene for en fornuftig etterbruk er bra, men det vil være snakk om svært stor belastning i boligområder, og medføre økning av støy innover i Lillomarka. Tilkjøringen av fyllmasser kommer i tillegg til den vanlige driften med tilhørende tungtransport. Boet vil kunne fortsette med boring, pigging, utsprengning, steinknusing og asfaltproduksjon i Lillomarka ut 2018.

En forutsetning for forliket var at videre drift tillates av Fylkesmannen i Oslo og Akershus (FM), som i juni 2013 sendte et varsel om tilbaketrekking av tillatelsen til drifting på Huken. Boet søkte i august 2014 om videre drift. Fylkesmannen sendte i desember 2014 søknaden ut til høring. Styret sendte i februar 2015 en uttalelse der vi selvsagt gikk imot at boet får tillatelse til å drifte videre. Aksjonsgruppa "Stopp Huken – Vern Marka", der LV er representert, sendte selvsagt en egen høringsuttalelse. Styret la stor vekt på kraftig økt støy innover i Lillomarka. Årsakene til den økte

støyen er at steinknusingen er flyttet lengre nord i bruddet samtidig som de mest støyende aktivitetene foregår slik at støyen blir reflektert fra bruddsidene og innover i Marka.

Fylkesmannen sendte 21.12.2015 ut informasjon om at tillatelsen til videre drift var gitt, med mulighet til å klage til Miljødirektoratet. Styret har sendt klage.

Lyssetting av turveien langs Alnas øvre løp

Som kjent gikk styret imot dette tiltaket, som gikk ut på å lyssette den nordligste strekningen av turveien langs Alna. Vi sendte klage der vi påpekte at dette er et flott naturområde med naturtypekvaliteter, som innbyr til fine naturopplevelser. Med hjemmel i naturmangfoldloven påpekte vi viktigheten av ikke å gjøre flere inngrep her.

Klagen fikk ikke medhold, verken i Oslo kommune eller hos Fylkesmannen. Tiltaket er gjennomført, men det var mange som reagerte negativt på måten prosjektet ble avsluttet på. Store steiner og masser er slengt ut i de naturlige sumpområdene ved elva, og det ser ut til at veien enkelte steder er forsøkt utvidet. Det er planer om å gjennomføre en dugnad i samarbeid med bydel Grorud for å få fjernet stein og masser.

Lillomarka arena (LA)

Reguleringsplanen for LA ble vedtatt i bystyret i våres. LV foreslo helt i starten av prosessen at noe av Huken-området skulle tas i bruk som en del av Lillomarka arena når pukkverksdriften ble stanset. LV har underveis vært med i prosessen for å ivareta naturvern og friluftsliv, spesielt i skogområdene nord for Huken. På visse betingelser ble vi enige med de andre involverte partene (Bymiljøetaten, bydel Grorud og Lillomarka skiklubb) om et kompromiss, et kompromiss der både idretten, friluftslivet og naturen er ivarettatt på en akseptabel måte.

Vi har lagt vekt på at inngrepene skulle være reversible og skånsomme. Det var enighet om at dette bl.a. kan gjøres ved at fundamentet for skitraseene i naturområdet legges oppå terrenget, og hovedsakelig bestå av flis eller bark. Det innebærer også minimalt med sprengning, fortrinnsvis ingen. Partene var enige om at traseene i naturområdet ikke skulle ha belysning, noe som ikke ble tatt hensyn til i reguleringsplanen. Det kommunale foretaket Kultur og idrettsbygg (KID), som er prosjektansvarlig i kommunen, har meddelt oss at de i forprosjektplanen har droppet belysningen i skogområdet for å spare miljø og kostnader.

Planen åpner for 9 meter brede traseer der det er tenkt "toveis trafikk". En så stor bredde i naturområdet anser vi som helt uakseptabelt fordi det trolig vil rasere mye av skogen og turterrenget. Området berører dessuten en liten del av et verneområde for friluftsliv, et område vi i størst mulig grad ønsker å skåne.

Fylkesmannen har gått imot asfaltering av traseer på selve arenaen. LV støtter Fylkesmannens syn da vi prinsipielt er imot asfaltering i Marka. Klima og miljødepartementet har imidlertid tillatt asfaltering på rulleskitrase i sitt stadfestingsbrev.

Vann til produksjon av snø skal tas fra Badedammen. Vannstanden skal reguleres ved ekstra tilførsel av vann fra Steinbruvann, men ifølge planen vil snøproduksjonen kunne føre til en nivåsenkning i Badedammen på opptil en meter, noe som vil utgjøre en stor fare for skiløperne som går over isen på Badedammen. Et krav er at den vernede edelkrepsen ikke påføres skade av nedtappingen.

Skogoppsynsfunksjonen i Lillomarka

I Lillomarka har vi i en liten generasjon hatt vår egen lommekjente skogoppsynsman i Håvard Pedersen. Men han nærmer seg pensjonsalder og trapper ned stillingen sin. Det er foreløpig uavklart om hans skogoppsynsfunksjon blir videreført. Vi mener det er viktig å opprettholde denne funksjonen i Lillomarka. Slik kompetanse er nødvendig for å påse at nødvendige hensyn blir tatt i

forvaltningen av marka, og at regler blir fulgt og godt skjønnt utvist ved tiltak i marka. Lillomarkas venner har derfor skrevet brev til Bymiljøetaten, og bedt om at vi får beholde en skogoppsynsmann (eller –kvinne).

Helårstrase Lilloseter – Sinober – Burås

I mars la Nittedal kommune ut forslag til områderegeringsplan for helårstrase Lilloseter – Sinober – Burås til offentlig ettersyn. Lillomarkas venner har fulgt denne saken under hele prosessen og vi ga nok en gang en grundig høringsuttalelse.

Det var allerede under en befarings høsten 2014 blitt klart at det var ønske om å legge traseen utenom tunet på Sinober. Det ble foreslått å legge traseen på vestsiden i kanten av myra. Det har vi gått tydelig imot. Det ser derimot ut til at vi har fått gjennomslag for traseutforming på andre strekninger. Men vi er allikevel bekymret for hvordan resultatet vil bli. Vi kommer til å følge denne viktige saken fremover nøye.

I november vedtok Nittedal kommune områderegeringsplan for helårstrasé Lilloseter-Sinober-Burås. LV sendte inn klage på det vedtaket, der vi særlig pekte på at traseen ikke må legges i rikmyra vest for Sinober, samt den noe underlige språkbruken med å kalle en del av traseen for "grønnstruktur".

Friluftslivsdag på Ravnkollen lørdag 5. september, Friluftslivets år 2015

Lørdag 5. september arrangerte Lillomarkas Venner, i samarbeid med Frivillighetssentralen på Romsås og Trygg i Naturen TIN en Friluftslivsdag på Ravnkollen. Vi hadde alliert oss med mange organisasjoner som alle bidro med sine aktiviteter. Aktivitetene var mange og traff bredt. Vi hadde Parkour, balanse på slak line, fotosafari, hjerte- og lungeredning, natt i naturen, insektsafari, skogsyoga, aktivitetsløype, guidet tur med historielaget i steinhuggerrestene, trim med Frisklivssentralen, taubarrierer, treklatring, konglejak, kongledyrverksted, pinnebrød, salg av mat, stands, utstillinger og mye mer.

Dagen begynte litt dårlig med sprutregn, men været bedret seg og etter hvert kom både solen og folk. Dagen ble veldig vellykket og vi fikk gode tilbakemeldinger om den gode kvaliteten og store bredden på alle tilbudene. Det var tilbud til alle aldersklasser

Heidi Trøen fra styret i Lillomarkas Venner, som var initiativtaker og primus motor for arrangementet ble utnevnt til konsul i Friluftslivets år av friluftslivsambassadør Steinar Saghaug for sin innsats.

Sykling på stier i marka

Lillomarkas Venner har fått henvendelser fra medlemmer vedrørende sykling i Lillomarka. Tilbakemeldingene går på slitasje på stier og høy fart på veiene. Vi deltar på den bakgrunn i et samarbeidsforum for sykling i Marka i regi Oslo og Omland Friluftsråd. Dette er et samhandlingsform som vil fortsette å jobbe for å dempe brukerkonflikter. Styret er også i kontakt med Norsk Organisasjon for Terrensyklistere NOTS for å finne måter å forebygge konflikter.

Sykelkampanjen "Sykle med hue – vis hensyn"

23. august arrangerte "Samarbeidsforum for sykling i Marka" sykkelkampanjen "Sykle med hue – vis hensyn". De aller fleste natur-, friluft- og sykkelorganisasjonene i Osloområdet er med i samarbeidsforumet, og deltok i kampanjen. LV deltok på kampanjeplasser i Lillomarka, ved Badedammen på Grorud og ved Solemskogen.

Hovedformålet med kampanjen var å bevisstgjøre markabrukere på at vi skal ta hensyn til hverandre, for å gjøre marka mer trivelig og trygg for alle. Les kampanjefolderen her:

http://www.lillomarkasvenner.no/dokumenter/sykelhueflyer_FERDIGGODKJENT.pdf .

Skjøtsel på Hestejordene

Kulturlandskapet Hestejordene er funnet verneverdige av Byantikvaren, og har fått plass på deres "gule liste". For å hindre at de åpne engene gror igjen og for å bidra til at kulturlandskapets flora og fauna bevares, drives det hver sesong skjøtsel på jordene i form av beiting og rydding av løvoppslag og vindfall. Små grantrær ryddes bort rundt juletider, med tilbehør av gløgg og pepperkaker. Beitedyra tilhører Nordre Lindeberg gård og Alna ridesenter. Dyra fra Nordre Lindeberg slippes på beite fra midten av mai, mens hestene fra Alna kommer rundt sankthans, etter rideskoleslutt.

Skjøtselen organiseres av lokale ildsjeler med tilknytning til Sandås vel og Lillomarkas Venner, etter avtale med Forsvarsbygg, som er grunneier. Natur videregående bidrar med naturbrukselever i praksis, som driver rydding.

Behovsplan for idrett og friluftsliv

Bymiljøetaten sendte i slutten av mai en behovsplan for idrett og friluftsliv ut til høring. Styret sendte en endelig høringsuttalelse 18. september. Vi hadde tidligere sendt en egen uttalelse til bydel Grorud der vi kommenterte bydelens forslag til prioriterte tiltak i bydelen.

I vår uttalelse til Bymiljøetaten påpeker vi at naturmangfoldloven (nml) kapittel II Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk, og § 7 (*prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12*) ikke ser ut til å være fulgt. Vi påpeker også at planen inneholder prioritering av tiltak med tilhørende "tildeling av tilskudd", og at vi anser det som helt nødvendig å foreta vurderinger i henhold til nml kapittel II og § 7. Vår konklusjon er at planen ikke bør gå til realitetsbehandling før slike vurderinger er gjennomført.

Vi kommenterer begrepet "friluftsliv" slik i uttalelsen: *"Begrepet friluftsliv kan være betegnelsen på mange ulike typer aktiviteter, fra tradisjonelle turer i naturen med tanke på naturopplevelser og/eller sosialt samvær, til mer intens mosjonering. Felles for slike friluftslivsaktiviteter er at det ikke er behov for tilrettelegging, og langt mindre anlegg. Som regel klarer man seg med stier og skiløyper."*

Vi kommenterer også planens evaluering av mål, samt enkelte konkrete forslag til tiltak i Lillomarka. Uttalelsen kan åpnes ved å klikke på linken:

<http://www.lillomarkasvenner.no/uttalelser/20150918%20H%C3%B8ringsuttalelse%20behovsplan%20for%20idrett%20og%20friluftsliv%20BYM%20Lillomarkas%20venner.pdf>

Blåmerket sti over Årvollåsen

Etter vedtak på årsmøtet i 2013 ble det startet et arbeid for å etablere en blåmerket sti over Årvollåsen. Som ansvarlige for merking av stier i Osloomarka ble DNT-OO (Turistforeningen) kontaktet. DNT-OO har siden stått for dette arbeidet. Den siste informasjonen vi sitter med går ut på at ny blåmerket sti over Årvollåsen til Linderudkollen er godkjent av Bymiljøetaten, men stien må også godkjennes av private eiere over toppen av åsen.

Spørsmål til partiene i forbindelse med valget

I forbindelse med kommunevalget, ønsket vi å få vite hva de ulike partiene mente om to aktuelle saker, som har stor betydning for Lillomarka og andre deler av Osloomarka. Spørsmålene vi stilte var:

Spørsmål om Ravnkollen: Vil ditt parti gå IMOT et eventuelt forslag om å ta hele eller deler av Ravnkollen ut av marka, med boligutbygging som formål, i bytte med andre områder?

Spørsmål om aktivitetssoner: Vil ditt parti gå IMOT opprettelse av aktivitetssoner utover områder som allerede er avsatt til idrett og tilrettelagte aktiviteter?

Spørsmålene ble sendt til alle partier som stilte liste i Oslo. Svarene ble publisert i Akers avis/Groruddalen, på facebook og på hjemmesiden, til orientering for de av velgerne som er opptatt

av markasaker. Hva partiene svarte kan du lese her:
http://www.lillomarkasvenner.no/diverse/Svar_fra_partiene.pdf .

Medlemsverving

Vi prøver å være synlig til stede på ulike arrangementer i og omkring Lillomarka, og benytter slike anledninger til å verve flere medlemmer. Slike anledninger har i år vært Friluftsdagen ved Isdammen, Bydyrkfestivalen og kampanjedagene mot aktivitetssoner ved Isdammen og Badedammen. For å være lett synlige har vi i år gått til anskaffelse av et roll-up-banner og refleksvester med LV-logo på. Vi laget i 2015 også en ny vervebrosjyre, og har delt ut rundt 1000 stykker av den. I tillegg hadde Akers avis/Groruddalen et bra oppslag i forbindelse med det åpne møtet vi arrangerte i november, der vi fikk en god eksponering.

Vår vervearena på nett er facebook.

Turer

Også i 2015 hadde vi et variert og spennende turprogram, se
http://www.lillomarkasvenner.no/turer/Turer_2015.pdf.

19. mai ble det nok en **fuglesangtur til Hestejordene**, i år som kveldstur ledet av Bjørn Einar Sakseid. De fremmøtte fikk oppleve hanner av flere fuglearter som ivrig og stemningsfullt forsvarte sitt territorium mot andre hanner med sang og forhåpningsfullt prøvde å sjarmere/holde på hunnene.

27. mai ledet Egil Bendiksen en spennende tur for de mange interesserte **langs Alna fra Grorud Prestegård til Huken**. Det er mye spennende og vakker natur og kulturmark i området og en flott prestegård. Området gir fortsatt gode naturopplevelser, selv om de siste årenes overdrevne tilrettelegging har redusert noe av områdetets kvaliteter til mer ordinær park.

2. juni arrangerte LV sammen med Naturvernforbundet i Oslo og Akershus en **sommerkveldstur til det nyopprettede naturreservatet i Lillomarka**. Gjermund Andersen og Egil Bendiksen ledet forsamling over indrefiletten av gammelskog i Lillomarka, over Revlikollen og Slengfehøgda, og man gledet seg over at dette flotte området nå har blitt naturreservat.

9. juni ledet skogforvalter Knut Johansson fra Bymiljøetaten en hyggelig kveldstur for interesserte til **områder nord for Alunsjøen og fortalte om skånsom skogforvaltning** på et vis med en plukkhogst som både kan ta ut mye virke, men samtidig beholde landskapets karakter til glede for friluftslivet og også beholde fugl og annet biologisk mangfold.

1. september ledet soppeksperter Siv Moen nok en interessant tur til de rike områdene ved Slattum med mange spennende, kuriøse og truede arter i samarbeid med Romerike sopp- og nyttevekstforening. Været var ikke det beste i år, men **de spennende soppene** var der.

4. oktober ledet geolog Tom Segalstad en tur inn fra Ammerud med tema Nittedalskalderaen og pratet om den vulkanske aktiviteten i fordums tid herfra til Nittedal. Lavaen er for lengst størknet, men mye kan avleses av fortidens hendelser for den med det rette blikk og kunnskap.

11. oktober ble det kulTur med kulturminner i området Solemskogen - Store Gryta – Monsetangen under kyndig ledelse av Håvard Pedersen og Tore Fallner.

Alle var enige om at det hadde vært en fin tursesong :-)

Møter og befaringer

8. januar: Møte med KrF om Ravnkollen

26. januar: møte med Tom Fremstad og Johan Hval fra Oslo og omland friluftsråd om Ravnkollen

1. februar: vi deltok på friluftslivets dag på Isdammen, arrangert av Friluftslivets samarbeidsutvalg i Bjerke bydel

- 4. februar: Hukenbefaring med Samferdsels- og miljøkomiteen
- 12. februar: møte med Raymon Johansen og Anders Røberg Larsen om Ravnkollen
- 5. mars: møte med valgkomiteen i OOF
- 13. mars: befaring i Lillomarka Arena og Ravnkollen med miljøbyråd Guri Melby
- 8. april: møte hos BYM om behovsplan for friluftsliv og idrett
- 14. april: OOFs årsmøte
- 25. april: Markering på Ravnkollen
- 28. april: FSU-møte bydel Grorud
- 29. april: Befaring på Lillomarka arena med byutviklingskomiteen
- 12. mai: Møte med Venstre om Ravnkollen
- 27. mai: forberedelsesmøte om friluftslivsdagen 5. september
- 29. mai: befaring med Arbeiderpartiet på Linderudkollen og i eventyrskogen i Grefsenåsen i samarbeid med NOA. Tema: aktivitetssoner og vern
- 2. juni: OOFs medlemsmøte om verneområder i marka
- 18. juni: befaring langs nordre del av Alna med bydel Grorud
- 22. juni: befaring med politikere på Linderudkollen og i eventyrskogen i Grefsenåsen i samarbeid med NOA. Tema: aktivitetssoner og vern
- 24. juni: Ekstraordinært møte i det OOF-ledete sykkelforumet
- 23. august: Sykkelkampanjen "Sykle med hue – vis hensyn". Markering ved Badedammen og Solemskogen
- 24. august: Befaring med KrF på Linderudkollen og i eventyrskogen i Grefsenåsen i samarbeid med NOA. Tema: aktivitetssoner og vern.
- 25. august: Deltakelse på OOF styremøte
- 27. august: Møte med Ola Elvestuen om aktivitetssoner
- 30. august: Underskriftskampanje mot aktivitetssonene, og verving, ved Badedammen
- 1. september: Spørsmål til politikerne på Groruddalen Miljøforums valg møte
- 5. september: Friluftslivsdagen på Ravnkollen
- 9. september: Fellesmøte om motstand mot aktivitetssoner
- 20. september: LV v/Bjørn Einar leder botanisk vandring på Kolås i forbindelse med Bydyrkfestivalen i Bjerke bydel
- 23. september: Overrekkelse av underskrifter mot aktivitetssoner utenfor Rådhuset.24.
- september: befaring med bydel Grorud i forbindelse med lyssetting og dumping av overskuddsmasse langs øvre Alna
- 25. september: møte hos OOF om aktivitetssoner
- 26. september: vervebod på møte med OOF om aktivitetssoner
- 12. oktober: markasamling om skogsbilveier med OOF, Skogselskapet og Løvenskiold
- 14. oktober: nabomøte med Franzefoss på Bånkall pukkerk
- 3. november: Informasjonsmøte om kommuneplanen hos Plan og bygningsetaten
- 12. november: LV arrangerer åpent møte
- 13. november: deltagelse på DNT-tur konferanse

Les brev, uttalelser og avisinnlegg fra Lillomarkas Venner her:

<http://www.lillomarkasvenner.no/felles/Uttalelser.shtml>

Se bilder fra turer og annet her:

http://www.lillomarkasvenner.no/felles/Galleri_Lillomarka_arrangementerV.shtml

Besøk oss på facebook og hjemmesiden:

www.facebook.com/lillomarkas

www.lillomarkasvenner.no